

С а д р ж а ј:

Дина Неденковић - [Арто и његов двојник](#)

(Догађа се у позоришту и његовом двојнику)

(...)

АУТОР:

Допустите да свој насловни лик познајем понорније од Вас. Артова страдања по умоболницама узроковала су предходна, Вама скандалозна скандирања: “На свим клиникама су настављали да ме муче, био сам два дана у коми, и то од прашка за болове! Реците ми, онда, ко је ту луд?! (...) Временом осећам да ми душа одлази, после толико самица, насиља тровања. Ускоро у телу Антонена Налпаса неће бити више никога.”

ПОГОВАРАЧ: Много више о Артоу биће прочитано у новој књизи и искрено се надам одиграно у новој сезони. Какву инсценацију, какво призориште прижељкујете од своје драме?

АУТОР:

У делу “Позориште и његов двојник”, Арто нам казује да “Истински позоришни комад ремети мир чула, ослобађа пригушено несвесно, гони на неку врсту побуне... Дух верује у оно што види, и чини оно у шта верује; у томе је тајна опчињености...” Надам се да ће мој

комад опчинити гледалиште.

ПОГОВАРАЧ: Ваш комад на прво читање делује опчинитељно. Признајем, опчинио је и поговарача. Просто стрепим да га опсервирам и опричам.

АУТОР:

Слободно га опсервирајте.

(Пауза)

Изволите, опричавајте!

ПОГОВАРАЧ: Ваша драма је сочно језична, лексички баражна, семантички високотиражна, ерудитски куражна, театрално одважна, позоришно дигнитетна, драматуршки спретна...

АУТОР:

Драма је последица тешке личне инспирисаности.

ПОГОВАРАЧ: Потпуно Вас разумем. Артоов театар је позориште сумасишавшиште... [>](#)
[>> види поговор](#)

Владимир Ђурић Ђура - [Б а н & n b s p ; С т р а х](#)

(Разговор за поговор се догађа на филму)

ПОГОВАРАЧ: “Страх” ти је стравичан пишче! Страва.

АУТОР:

Хорор или стравичан?!

ПОГОВАРАЧ: Нема разлога за страх. Честитам!

АУТОР:

На чему? На “Страху” или на страви?

ПОГОВАРАЧ: Превасходно на литератури и литерарности “Страха”. Притом и потом примите честитке апостериори. Славили сте праизвођење “Бан Страха” на сцени

позоришта “Бошко Буха”.

АУТОР:

“Страх” је мене прославио. Било је то јебених деведесетих прошлога века. “Страхом” сам постао баш изигран писац.

ПОГОВАРАЧ: Тим пре, искрене честитке! Не толико на “изиграности” Вашег дела и имена, колико на драми коју не круни зуб времена, која није за “вовремја”, за “изванвремја” и за “поствремја”, него је особеним драматуршким маниром отклоњена од дневног, онолико колико је приклоњена прошлом или колико је склона визији будућег. Зато се ратосиљајте страха да бисмо заподенули иманентан дијалог. Дочим, где се догађа радња, писчино?

АУТОР:

Радња се догађа и дан дањи се ради и “радњи” у зонама радијације или у зонама смрти неправилно распоређеним по кугли земаљској. Ниједан човек више ни тренутка није био сигуран да неће умрети већ у следећем тренутку и стога је поглед сваког човека био уперен у њега самог. А у таквом свету љубав је била скоро заборављена....

ПОГОВАРАЧ: Дакле, постапокалиптична визија. Ко преживи причаће, а?

АУТОР:

Ко прочита, причаће такође!

ПОГОВАРАЧ: Ко погледа, прогледаће! Дакле, ко су ликови?

АУТОР:

Бан Страх и љуба му Семела, Стари Вук и девет Вуковића, паноптикум различитих типоса...

ПОГОВАРАЧ: Аутор је канда читао народну песму.

АУТОР:

Јок и није.

ПОГОВАРАЧ: Елем, како је доживео витеза Бановића?

АУТОР:

Бановића је доживео не онако како га је прочитао, него како га је написао.

ПОГОВАРАЧ: Манућу се више таквих питања, гос'ин Аутору. Ако сте Ви на такве одговоре ганутљиви, ја ћу постати “манутљив”на таква питања. Успут, јесте ли видели филм “Бановић Страхинја” Ватрослава Мимице, по сценарију Саше Петровића?

АУТОР:

Јок и нисам.

ПОГОВАРАЧ: А “Побеснелог Макса”?... [>>> види поговор](#)

Сона Богдановић - [Суђење Баба Јаги](#)

(Догађа се као бајка у небајци)

ПОГОВАРАЧ: Госпођо Богдановић, Са Вашим допуштењем, Ваш поговарач ће током дијалога користити уваженог предговарача Ваших “Бајки у небајци”, госпођу Милицу Новковић.

АУТОР:

част ми је и задовољство да преко Вас као трансланта, реплицирам наклоњеници мога дела, г-ђи Новковић.

ПОГОВАРАЧ: Импресионира списатељска лакоћа и дар којом приступате бајци. За удивленије је како лако и са колико куражи из ризнице бајки истргнете једну, а затим је спретним драматуршким алатом и занатом преточите у постулат; у поставку коју без доказа узимате за основ претакања бајке у стварност.

АУТОР:

Ја бајку негујем као најлепши цвет у својој башти.

ПОГОВАРАЧ: Наравно да Ви не черупате бајку ко маче мушкатлу на прозору од иња. Ви бајку крепите да пупи, копачате око ње, огрћете њен “архе” смисао новим сликама, калемите пупољ на пупољак, резник на чокот, пуце на петелку...

АУТОР:

Хвала на бајковитом разумевању мојих “Бајки у небајци”. Бајке су, како рече моја врла колегиница Новковић: “Непресушни извор свих књижевних родова и врста, али и наше прво штиво у животу”.

ПОГОВАРАЧ: Да. “Бајке су златно семе које посејано рађа читаве светове у дечијој машти.”

АУТОР:

Са првом бајком не улазимо само у свет књиге, него и у свет уметности. Из бајки хрле кроз наше снове живописци, музичари, сценски илузионисти и филмски чаробњаци; сва питања и сва путовања почињу са бајкама.

ПОГОВАРАЧ: Зато ортодоксно схватање да бајке не подлежу промени и литерарном третману који дезавуише бајковите ситуације, сужава сиже, дефабулира фабулу, даје бајкама прерогативе светиње.

АУТОР:

Да. Постоји чак извесно страхопоштовање према бајкама... [>>> види поговор](#)

Милисав Миленковић - [Процес](#), Франц Кафка

(Догађа се у Специјалном одељењу Окружног суда. Догодило се, не повратило се!)

ПОГОВАРАЧ: Дрзнули сте се гос'ин Миленковићу. Ни мање ни више, него "Процес"?!

АУТОР: Сваки покушај дара вреди!

ПОГОВАРАЧ: шта сте рекли?

АУТОР: Рекао сам дара вреди. Дара, не пара.

ПОГОВАРАЧ: Аха. Зато сте драму посветили "борењу и патњи невиних оптужених".

АУТОР: Дичим се тиме. И моје срце је скрајнуто улево.

ПОГОВАРАЧ: Сви ми носимо животно пресудну кафкијанску дилему: одупрети се или се повинovati?

АУТОР: Управо та дилема инспирисала је драматургију "Процеса".

ПОГОВАРАЧ: С тим у вези, зашто Ваша драма не користи "Приватно и јавно у Кафкином "Процесу", како рече предговарач Кафкиног "Процеса" – др Зоран Глушчевић. Ви не третирасте Кафкин живот, Вас тангира његова литература?

АУТОР: Кафкин живот и Кафкина литература су сплет истог колоплета. Кафка се заиста осећао кривим према својој вереници Фелиси Бауер. Из потребе за растерећењем и унутрашњим ослобађањем настале су не само прве странице "Процеса" него и његова основна фабула. Своју веридбу Кафка је претворио у роману у хапшење на основу лично проживљене формуле: веридба = губитак слободе. "Суђење" које је сам доживео приликом раскида, преобратио је у судски процес против свог јунака Јозефа К-а. Јозефа је осудио на смрт не само да би показао апсурдност једног друштвеног поретка, него да би умирио свој усплахирени осећај кривице: Јозеф К. је одиграо улогу "жртвеног јарца" из Библије пошто је симболично примио све Кафкине "грехове", не само према Фелиси него и према рођеном оцу.

ПОГОВАРАЧ: За Кафкин књижевни поступак речено је да је магијски реализам.

Стварност у Кафкиним делима је магијска у троструком значењу те речи. Прво, она је плуралистичка; друго, њу магијски може да преструктурише срећно погођени поступак личности; и треће, она је стално на ивици могућег и немогућег, стварног и апсурдног.

АУТОР: Кафкин плурализам подразумева двовалентност судова и истине: два супротна

значења не оповргавају се међусобно, нити оповргавају предмет на који се односе... [>> види поговор](#)

Едуард Дајч - [Пиратска трилогија](#)

(Догађа се на склиској палуби пиратског брода. Бонаца пред буру)

ПОГОВАРАЧ: (Снисходљиво) Капетане Дајч! Дозволите да се обратим!

АУТОР:

(Кроз лулу у зубима и кроз зубе) На месту во-љно! (Дрекну) Извол'те!

(Жар из луле прхну ко јато жар птичица. Палуба се зацрвене ко образ)

ПОГОВАРАЧ: (Скупља црвенило, нудећи аутору жар на длану) Опростите на индискрецији и узнемирењу недодирљиве Вам приватности, али Ви ме неодољиво подсећате на неког од својих драмских ликова из "Трилогије"? Аутор прихвата жар међу прсте. Са гримасом бола на пурпурном лицу уоквиреном сребрним бакенбардама, Капетан Дајч суче ваздух, пукће и пљуцка у јагодице које се пуше и цврче ко фајтане луле.

АУТОР:

(Кроз лулу у зубима и кроз зубе)

Ја личим само на самога себе!(Димњеним кажипрстом показује буре на коме седи крmanoш. Поговарачу у браду и брк)Допелај ми буренце, мали од палубе! Трче-ћим ко-раком!

ПОГОВАРАЧ: Разумем гос'ин капетане! (Отрча до бурета, измиче га испод тура убезекнутог крmanoша. Док брод скреће са курса, гурајући буре по патосу од палубе ко Сизиф каменчину)

Рс лс тс са! Туре буре ваља...

АУТОР:

Ко ваља буре?! Ко ме туре буре ваља? Грку?!

ПОГОВАРАЧ: Опросите ми хеленисто, макар ради лекарске етике и Хипокритове заклетве.

АУТОР:

Побогу поговарачу, анестезиолози ће вам све опростити, сем душе коју вам глумећи Демијурга током операције, кобојаги држе у рукама.

ПОГОВАРАЧ: Извините гос'ин докторе, мора да сам читајући Вашу "Трилогију" фасовао самообману.

АУТОР:

(Публици, нишанећи лулом на поговарача)

Епидемија самообманичара. Болешчину под обавезно фасују тумачи мог имена и дела.

ПОГОВАРАЧ: Склоност самообмани је у домену примарних људских потреба.

АУТОР:

Ако ме сећање не вара, ми смо знанци по склоности ка неким непримереним потребама?

ПОГОВАРАЧ: Ја се вашег лика не сећам изнад операционог стола, него испод

карираних столњака. Дакле, ми нисмо стари знанци, него стари

зналци. На теревенкама наше младости, били сте "симпозиар-

хос" бројних философских диспута... [>>> види разговор](#)

Милан Мина Обрадовић - [Атрактиван наслов](#) - Grottesco pro improvisatio

"Уметност гротеске, тежећи да психологију подреди декоративном задатку, заснована је на борби садржаја и форме. Гротеска поседује способност да на други начин приђе животу у којем, сем оног што видимо, постоји и непрегледна област неиспитаног, неодгонетнутог. Гротеска, тражећи наднаравно, везује у синтезу суштинске противречности, наводи гледаоца на покушај да одгонетне недостижно." Драмски писац

Милан Миња Обрадовић својом драмом Атрактиван наслов, нема сумње, одгонета недостижно, постављајући пред глумце гордијев чвор мимичког разрешења подређивања психологије атракцији. И, ако, Пиранделових “Шест лица траже писца”, онда Обрадовићев Бард, Првак и Ведета иду даље: “Три лица за публику таже писца.” Продубљујући феномен отвореног драмског збивања, Миња Обрадовић нас пиранделовском снагом уводи у суштину изакулисног, огољеног и острашћеног “Театра по сваку цену”, Show must go on.

Пред гледаоцима се одвија инсценација суштинског проблема савремене српске драме: како се допасти и не пропасти? Окружен припадницима свога цеха, некадашњи глумачки моћник, БАРД се претвора у гротескног уображеног болесника чија се морбидна подозривост према ономе у чему учествује најбоље осликава у лајтмотивском понављању драмске тишине која је је истовремено и пишчево питање, “Куда даље Барде”, и приказ глумчеве приватне недоумице доведеног у стање шизофреније: “Ко сам ја?”... [>>> види поговор](#)

Милан Миња Обрадовић - [Поговор](#)

-- о о О о о --

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 19

Издавачи: УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ, 11000 Београд, Господар
Јевремова 19 ; ПОЗОРИШТЕ “МОДЕРНА ГАРАЖА”, Мајке Јевросиме 30 и Културно
просветна заједница Београда, Змај Јовина 4

www.drama.org.rs

udraps@gmail.com

За издаваче: Миодраг Ђукић, Братислав Петковић и Живорад Ајдачић

Одговорни уредник, Миодраг Ђукић

Главни уредник, Момчило Ковачевић

Извршни уредник, Биљана Остојић

Редакција: Миладин Шеварлић, Драган Томић, Владимир Ђурић Ђура, Снежана
Кутрички, др Едуард Дајч

Коректура - Редакција

Ликовно и техничко решење, Ново Чогурић

Технички уредник, Небојша Кузмановић